

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/78/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5308207469
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Amália Paulerová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5308207469.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte v zložení z predsedníčky senátu JUDr. Amálie Paulerovej a členov senátu - sudcov JUDr. Róberta Urbana a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci žalobcov: 1/ R. R., bytom R., N. XXX, 2/ M. A., bytom R., N. XXX (aj ako právny nástupca pôvodného žalobcu 3/ W. A., zomrel dňa XX.X.XXXX), 3a/ X. B., rod. A., ul. L. XXX/X, R., 3b/ M. A., bytom I. XXXX, I. nad I., 3c/ B. S., rod. A., ul. J. XXX/XX, R. (žalobcovia 3a/, 3b/, 3c/ všetci právni nástupcovia po pôvodnom žalobcovi v rade 3/ M. A., naposledy bytom N. XXX, R., zomrel XX.X.XXXX), žalobcovia 1, 2 v zastúpení právne - JUDr. Ladislav Ščury, advokát so sídlom Advokátskej kancelárie R., B. XXXX, proti žalovaným: 1/ JUDr. W. B., 2/ W. B., obaja bytom R., N. XX, v zastúpení právne - Advokátska kancelária JUDr. Stopka, Cisárik, s.r.o., Čadca, Potočná 2835/1A, v konaní o právo prechodu, na základe odvolania žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 7C/123/2008-397 zo dňa 19.5.2017, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e v celom rozsahu rozsudok súdu prvej inštancie.

P r i z n á v a žalovaným v rade 1/ a 2/ voči žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (ďalej iba „okresný súd“) vo výroku I. rozsudku zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali voči žalovaným: a) určenia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu prechodu pešo, fúrikom, káričkou, koňmi a povozom cez parcely C-KN 1358/11 o výmere 51 m², C-KN 1359/5 o výmere 65 m² zapísané na LV č. XXXX v k. ú. N., zároveň aby b) súd uložil žalovaným 1/, 2/ povinnosť strpieť výkon tohto práva žalobcov. Vo výroku II. súd priznal žalovaným 1/ a 2/ voči žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Vo výroku III. rozsudku priznal nárok aj štátu voči žalobcom na náhradu trov konania ktoré preddavkoval, v rozsahu 100 %.

2. Okresný súd konštatoval, že žalobcovia podali „určovaciu žalobu podľa § 137c Civilného sporového poriadku (ďalej iba „CSP“), na podaní takejto žaloby majú aj naliehavý právny záujem, pretože podľa skutkových tvrdení sledujú vydanie „ deklaratórneho rozhodnutia súdu“ o tom, či je na ich (žalobcov) strane právo zodpovedajúce vecnému bremenu v podobe práva prechodu po sporných nehnuteľnostiach vo vlastníctve žalovaných.

3. Pri právnom posúdení žalobou uplatneného nároku okresný súd vychádzal najmä z ustanovení § 123, § 134, § 142 ods. 3, § 151o ods. 1, ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka (ďalej iba „OZ“).

4. Okresný súd poukazuje na nejednoznačné skutkové tvrdenia žalobcov, keď títo najskôr žiadali deklarovat' vznik tvrdeného práva (už v minulosti) jeho výkonom, vydržaním, následne žiadali toto právo konštituovat' podľa § 151 ods. 3 OZ, dokonca poukazovali na to, že sa cítia byť

podielovými spoluvlastníkmi spornej nehnuteľnosti, resp. nehnuteľností z časti s ktorou je sporná totožná, pričom produkovali tvrdenia a dôkazy aj k určovacej žalobe. Vychádzajúc ale z ich zhodujúcich skutkových tvrdení okresný súd ustálil, že sa domáhajú vydať deklaratórne rozhodnutie o určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v podobe práva prechodu po sporných nehnuteľnostiach žalovaných, následne v rovine právnej ich zhodujúce skutkové tvrdenia - „ že v dávnej minulosti už ich právni predchodcovia z titulu existencie podielového spoluvlastníctva vykonávali právo prechodu k svojim nehnuteľnostiam , uvedené právo vykonávali aj oni/ žalobcovia na základe dohody s podielovými spoluvlastníkmi a v užívaní tohto práva rušení neboli a získali ho vydržaním ako vecné bremeno „ - subsumoval pod ustanovenie § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súd dodal, že v prípade takéhoto rozhodnutia sa deklaruje vznik práva prechodu uplynutím vydržacej doby za splnenia podmienok podľa § 134 OZ, preto sa z pohľadu tohto hmotnoprávneho ustanovenia prioritne zaoberal jednotlivými predpokladmi tvrdeného spôsobu nadobudnutia vecného bremena vydržaním.

5. Podľa názoru súdu žalobcovia neunesli v spore ani bremeno tvrdenia ani dôkazné bremeno na svoje, v niektorých častiach si aj odporujúce tvrdenia. Napriek písomnej výzve súdu nesplnili svoju povinnosť a neprodukovali konkrétne tvrdenia o počiatku behu vydržacej lehoty, jej plynutia, ako skutočností významnej aj z hľadiska aplikácie hmotnoprávnej normy platnej a účinnej ku dňu vzniku práva. Ak žalobcovia chceli deklarováť vznik svojho práva v minulosti sú v spore aktívne legitimovaní. Žalovaným svedčí pasívna legitimácia, pretože ich nehnuteľnosť, parcela C-KN 1359/5 a 1359/11 bezprostredne súvisí s nehnuteľnosťami žalobcov, parcelou C-KN 1369 a na nej postaveným rodinným domom č. XXX vo výlučnom vlastníctve žalobcu 1/ a parcelami C-KN 1367 a 1366/3, 1368, vrátane rodinného domu č. XXX patriaceho do podielového spoluvlastníctva žalobcov v rade 2/ a 3/ (pozn. odvolacieho súdu: pôvodný žalobca v rade 3/ W. A. zomrel po vyhlásení meritórneho rozsudku okresného súdu a do jeho práv vstúpili jeho právni nástupcovia). Žalobcovia neprodukovali konkrétne tvrdenia z ktorých by bolo možné preskúmať, kedy a medzi kým došlo k uzavretiu dohody o práve prechodu, čo bolo jej obsahom, či používanie prechodu na pešiu chôdzu, na konský povoz za účelom obrábania poľnohospodárskej pôdy, ako často, či právo prechodu sa viaže k osobe alebo k nehnuteľnosti a ak áno ku ktorej. Nevyhnutnou podmienkou nadobudnutia vecného bremena výkonom práva/ vydržaním je oprávnená držba, existencia právneho dôvodu, z ktorého istý subjekt so zreteľom na všetky okolnosti môže objektívne vyvodzovať a byť v dobrej viere, že z určitého právneho vzťahu mu patrí právo k cudzej veci, ktoré je spôsobilé byť obsahom vecného bremena a že vlastníkej je povinný strieť výkon tohto práva.

6. Po hodnotení vykonaných dôkazov, vrátane výpovedí svedkov na ohliadke súd konštatoval, že žalobcovia nepreukázali právo prechodu v podobe vecného bremena, ktoré malo vzniknúť jeho výkonom v minulosti. Svedkovia vypovedali ako pôvodní podieloví spoluvlastníci o svojom vlastnom práve prechodu, ktoré odvodzovali z titulu ich vlastníctva. Nepreukazovali oprávnenie žalobcov prechádzať cez spornú nehnuteľnosť, dokonca ani X. B. vypočutá v spore ako svedkyňa nepotvrdila tvrdenia žalobcov o odvodenie práva od jej súhlasu. Svedkovia sa vyjadrovali k účelu ktorému nehnuteľnosť slúžila, k charakteru sporných nehnuteľností v minulosti, tvrdili, že sa jedná o spoločné pozemky slúžiace na prechod ako prístupová cesta k ich domom. V tejto súvislosti súd poukázal na to, že je bez právnej relevancie aj keby vlastník, resp. podielový spoluvlastník v tom čase strpel prechod žalobcov, resp. ich právnych predchodcov, ktorí neboli vlastníkmi či podielovými spoluvlastníkmi cez spornú nehnuteľnosť (čo však nie je dôkazom existencie dohody práva prechodu), bez ohľadu na tvrdenia žalovaných, že žalobcovia svoje právo prechodu nevykonávali nerušene,- keď neboli naplnené samotné predpoklady pre vydržanie.

7. Žalobca 1/ odvodzoval svoje právo od súhlasu X. B., žalobcovia 2/, 3/ od svojich právnych predchodcov W. a W. A. zapísaných pôvodne v pozemkovej knihe. Tieto skutočnosti samé o sebe ale nepreukazujú titul vyžadovaný § 134 OZ. Pokiaľ žalobcovia poukázali na to, že v danom prípade ide o právo viažuce sa k ich osobe (in personam), súd bol názoru, že vecné bremená spojené s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti medzi ktoré patrí aj vecné bremeno zodpovedajúce právu cesty - prechodu alebo prejazdu cez susedný pozemok, pôsobia in rem, zatiaľ čo vecné bremená slúžiace určitej osobe sú viazané na ňu, pôsobia in personam, napr. právo doživotného užívania určitej nehnuteľnosti, resp. jej časti a podobne, takéto právo nemožno zmluvne prevádzať a neprechádza na inú osobu.

8. Súd argumentuje ďalej, že pre nedostatok rozhodujúcich skutočností a dôkazov a nedostatok skutkových tvrdení žalobcami neboli splnené zákonné predpoklady práva vecného bremena prechodu ani výkonom práva/ vydržaním. Dobromyseľnosť žalobcov nebolo možné konštatovať, sami totiž uviedli,

že im právna predchodkyňa žalovaných vo výkone práva prechodu bránila, dokonca chceli s novými vlastníckmi - žalovanými uzavrieť dohodu, resp. zmluvu o zriadení vecného bremena. Pokiaľ boli právni predchodcovia žalobcov podielovými spoluvlastníkmi pôvodných pozemnoknižných parciel, s ktorými časťami sú totožné aj sporné nehnuteľnosti, užívali tieto nehnuteľnosti ako podieloví spoluvlastníci a nepotrebovali k tomu žiaden samostatný titul. Vytvorením nových parciel, napr. parciel patriacich žalovaným, podielové spoluvlastníctvo pôvodných podielových spoluvlastníkov zaniklo, pre súd nebolo potom (pri nesplnení základných predpokladov vydržania práva) významným stotožňovanie sporných nehnuteľností s pôvodnými pozemnoknižnými (PKN) parcelami, skúmanie zápisov v pôvodných pozemnoknižných vložkách a podobne. Súd poukazuje aj na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozhodnutí 2Cdo/595/2001, podľa ktorého cez cudzí pozemok možno prechádzať na podklade rôznych právnych titulov, môže ísť napríklad o záväzkový vzťah, môže ísť o výprosu (vlastník pozemku prechádzanie iných osôb cez pozemok trpí bez toho, že by im k tomuto prechádzaniu vzniklo nejaké právo). Skutočnosť, že sa niekto správa spôsobom, ktorý naplňuje možný obsah práva zodpovedajúceho vecnému bremenu (napr. prechádza cez cudzí pozemok) ešte neznamená, že je aj držiteľom vecného práva.

9. Listiny predkladané žalovanou stranou (napríklad: žiadosť D. R. o nevydanie povolenia na oplotenie z 12.4.1990 č. I. 146 spisu, rozhodnutie Obvodného úradu Čadca zo dňa 26.8.1992 o uložení pokuty č. I. 148, rozhodnutie o uložení sankcie zo dňa 4.9.1996 č. I. 149, rozhodnutie Okresného národného výboru v Čadci zo dňa 22.8.1990 č. I. 152) vyhodnotil súd za dôkazy nesúvisiace s predmetom sporu - v tomto sa stotožnil s názorom žalobcov.

10. V rámci predbežného právneho posúdenia strany sporu súd oboznámil, že nevykoná stranami, najmä žalovanou stranou navrhnuté dôkazy spočívajúce vo výsluchu znalca, resp. doplnením znaleckého posudku, rozsudkom 451/30, pripojením spisu 451/30, pripojením priestupkových spisov, ktoré mali preukazovať spory týkajúce sa sporných nehnuteľností o ktorej žalobcovia tvrdili, že tvoria prístupovú cestu od minulosti, - ich vykonanie vyhodnotil súd za nadbytočné, pretože neboli splnené zákonné podmienky vo vzťahu k predmetu sporu.

11. Súd v ďalšej časti rozhodnutia rozoberá spôsob zriadenia vecného bremena konštitutívnym rozhodnutím v zákonom stanovených prípadoch: pri zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva rozdelením veci, a to k novovzniknutej nehnuteľnosti v prospech vlastníka inej novovzniknutej nehnuteľnosti (§ 142 ods. 3 OZ), pri úprave vzťahu medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby (stavebníkom) neoprávnene zriadenej na cudzom pozemku (§ 135c ods. 3 OZ), ide o prípad, keď súd ani nenariadil odstránenie neoprávnenej stavby, ani ju neprikázal za náhradu do vlastníctva vlastníka pozemku a v takom prípade na návrh usporiada vzťahy vo veci pozemku najmä zriadením vecného bremena za náhradu v nevyhnutnom rozsahu. Hypotéza tejto právnej normy vyžaduje aby žalobcovia tvrdili, že nie sú vlastníckmi sporných nehnuteľností, nemajú na nich právo prechodu, ktoré by im vzniklo vydržaním na základe dohody s vlastníckmi, resp. pôvodnými podielovými spoluvlastníkmi uvedených nehnuteľností, ale žiadajú konštitutívnym rozhodnutím súdu takéto právo prechodu zriadiť z dôvodu, že prístup k rodinnému domu nie je možné zabezpečiť iným spôsobom než zriadením vecného bremena - takéto situácia, kedy rozhodnutím súd môže zriadiť vecné bremeno, nenastala v súdnej veci, preto tvrdenia a dôkazy dotýkajúce sa otázky, že žalobcovia nemajú iný prístup k nehnuteľnostiam,- sú podľa názoru súdu právne irelevantné.

12. Súd dodal, že pokiaľ by sa aj žalobcovia domáhali zriadenia vecného bremena k spornej nehnuteľnosti z titulu podielového spoluvlastníctva (v postavení podielových spoluvlastníkov), konštitutívne - rozhodnutím súdu vecné bremeno je možné zriadiť len spolu so zrušením a vyporiadaním podielového spoluvlastníctva podľa § 142 ods. 3 OZ. Z tvrdení žalobcov nebolo možné dospieť k záveru, že predmetom ich žaloby mal byť nárok o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva podľa § 142 ods. 1 a 3 OZ. Napokon ani nepreukázali, že sú podielovými spoluvlastníkmi spornej nehnuteľnosti, ak by nimi aj boli, bola by sporná otázka vecnej legitímácie. Keďže nepreukázali podielové spoluvlastníctvo k spornej nehnuteľnosti, právo užívať cestu im preto nemohlo vyplývať ani z ustanovenia § 123 a 126 Občianskeho zákonníka. Napokon, pri žalobe podľa § 126 OZ ani nemožno konštitutívne zriadiť vecné bremeno.

13. Z aktuálnych výpisov z listu vlastníctva jednoznačne vyplynulo, že vlastníckmi sporných nehnuteľností sú žalovaní a pokiaľ žalobcovia tvrdia, že tomu tak nie je, netvrdili a nepreukázali podanie prípadnej

meritórnej žaloby. Súd je viazaný údajmi katastra, tie sa považujú za hodnoverné, pokiaľ sa nepreukáže opak. Posudzovanie vlastníckeho práva a titulu nadobudnutia nebolo predmetom dokazovania. Touto skutočnosťou totiž by sa súd zaoberal iba v spore o určenie vlastníckeho práva v prospech žalobcov, resp. v spore o určenie, že žalovaní nie sú vlastníkmi sporných nehnuteľností - avšak o takúto žalobu v súdnej veci nešlo.

14. Na záver okresný súd rozoberá, ako posudzoval postup žalobcov na pojednávaní, na ktorom došlo k vyhláseniu meritórneho rozsudku, keď strana žalobcu z opatrnosti vzniesla ústne do zápisnice námietku zaujatosti voči konajúcej sudkyňi. Dôvodom tejto námietky žalobcov voči Mgr. Lýdii Stehurovej mala byť získaná vedomosť o vzťahu sudkyne so žalovanou v rade 2/, s ktorou má byť v priateľskom vzťahu a s ktorou sa má navštevovať, ďalej skutočnosť, že manžel sudkyne JUDr. J. O. a lovaného zastupuje v inom spore vedenom na Okresnom súde v Čadci pod sp. zn. 5C/9/2013. Okresný súd poukazuje na požiadavku procesných ustanovení § 52 ods. 2 a § 53 ods. 1 CSP prioritizujúcu zásadu písomnosti s vymedzením náležitosti námietky zaujatosti. Námietku vznesenú stranou žalobcov na pojednávaní vyhodnotil súd ako námietku bez zákonných náležitostí preto na ňu neprihliadal, nadriadenému súdu nepredkladal, vec prejednal a rozhodol. V predmetnej námietke nebol konkretizovaný okamih zakladajúci začiatok plynutia 7-dňovej lehoty na včasné uplatnenia práva podať námietku a ani dôkazy v zmysle § 52 ods. 2 CSP. Právny zástupca žalobcov prevzal predvolanie na termín pojednávania už dňa 10.4.2017, je predpoklad, že už v tom čase sa mohli žalobcovia ako jeho klienti dozvedieť o uvedenej skutočnosti a o tom, ktorému zákonnému sudcovi bola vec pridelená. Dokonca dňa 10.3.2016 súd/sudkyňou doručoval výzvu na vyjadrenie sa k znaleckému posudku. Ani pri netvrdenom inom okamihu nebola 7-dňová lehota zachovaná. Konajúca sudkyňa napriek tomu považovala za potrebné oboznámiť strany na pojednávaní, že žalovanú v rade 2/ nepozná, nikdy ju nevidela, nenavštevuje sa s ňou, nemá pomer k stranám ani k ich právnym zástupcom. Jej manžel JUDr. J. O. nezastupuje žiadnu zo strán sporu. Dodáva súd, že v predmetnom spore došlo k viacerým zmenám zákonného sudcu vzhľadom na dlhotrvajúcu pracovnú neschopnosť pôvodnej zákonnej sudkyne s následným prerušením výkonu funkcie. Žalobcovia na začiatku sporu dokonca vzniesli námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Okresného súdu Čadca, o ktorej rozhodoval nadriadený Krajský súd v Žiline, na základe dovolania žalobcov aj Najvyšší súd Slovenskej republiky. Žalobcovia namietali aj osobu znalca Ing. Štefana Špačka, o ich námietke súd rozhodol samostatným uznesením už aj z tohto dôvodu bolo možné konštatovať špekulatívny postup žalobcov.

15. O trovách konania okresný súd rozhodoval podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP a priznal žalovaným v spore úspešným nárok na náhradu trov voči žalobcom v celom rozsahu. Dodal, že o výške náhrady trov rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením postupom podľa § 262 ods. 2 CSP. V súdnej veci trov sporu preddavkoval štát, ktorý má voči neúspešným žalobcom nárok na ich náhradu, obdobne aj o výške tejto náhrady sa rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

16. Proti rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie žalobcovia, hodnotili rozsudok okresného súdu za predčasný, nepreskúmateľný, vzájomne rozporný a zmätočný. Vytýkajú súdu, že nevenoval podstatným okolnostiam prípadu náležitú pozornosť, venuje sa všetkým možným alternatívam zriadenia práva prechodu, nevenuje ale pozornosť samotnej žalobe ako ju formulovali a ako žiadali o poskytnutie právnej ochrany.

17. Súd konštatuje v rozsudku, že žalobu podali podľa § 151o ods. 3 OZ. Takéto ustanovenie nikdy nepoužili v žiadnom zo svojich podaní. Rozoberá zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva rozdelením veci podľa § 142 ods. 3 OZ, obdobne ani takúto žalobu nepodali. Rozoberá aj úpravu vzťahov medzi vlastníkom pozemku a stavby podľa § 135c OZ, avšak ani táto situácia v ich žalobe nevyvstala a svoje právo s odkazom na uvedené ustanovenie neuplatnili. Ako keby ich súd nabádal na podanie žaloby spočívajúcej v práve cesty, ktorá samozrejme nebude bezodplatná, ako v prípade žalobou uplatnenou, ale odplatná, čím súd napomáha žalovaným v rade 1/ a 2/ v bezprávnom konaní voči nim - žalobcom.

18. Zdôrazňujú, že žalobu podali podľa § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka, majú totiž za to, že im vzniklo vecné bremeno výkonom práva vydržaním podľa § 134 OZ. Takto formulovanej žalobe sa podľa ich názoru súd riadne nevenoval, stále ich nabádal, aby žalobu právne neustále vysvetľovali, hoc ich podania boli zrozumiteľné. Právne posúdenie napokon je vždy na súde a preto súd na nimi prezentované

skutkové tvrdenia mal aplikovať právne predpisy ustanovenia § 134 a § 151o ods. 1 OZ a nie tie, ktoré s vecou nesúvisia.

19. Podľa názoru odvolateľov z vykonaného dokazovania bolo zrejmé, že v čase podania žaloby v roku 2008 už ani ich právni predchodcovia ani oni neboli spoluvlastníkmi žalovaných nehnuteľností, pretože tie vydržala pani R., následne ich previedla na žalovaných. Preto ich tvrdenia boli v tom smere, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu odvodzujú od spoluvlastníckeho práva svojich právnych predchodcov na žalovaných nehnuteľnostiach, - súd toto ich tvrdenie nesprávne vyložil, keď uvádzal, že sa cítia byť spoluvlastníkmi, to však pred súdom nikdy oni neuviedli.

20. V dotknutej miestnej časti R.- N. sú 3 rodinné domy, ku ktorým vedie jediná prístupová cesta, tak právne predpisy musia upraviť vzájomné vzťahy medzi nimi, pokiaľ si iba jeden z vlastníkov neoprávnenne prevedie jedinú prístupovú cestu. S poukazom na čl. 4 ods. 2 CSP musí podľa názoru odvolateľov súd na daný spor zvoliť normy, ktoré sú s poukazom na princípy všeobecnej spravodlivosti najbližšie, pričom oni ako žalobcovia si myslia, že by sa malo jednať o ustanovenie § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vychádzajú totiž z toho, že sú právni nástupcovia pôvodných spoluvlastníkov, ktorí sporné pozemky vlastnili ako prístupovú cestu a preto súd nemôže rozhodnúť, že ako právni nástupcovia pôvodných spoluvlastníkov sa nemôžu domáhať práva prechodu. Vyslovený právny názor súdom prvej inštancie hodnotia za v príkrom rozpore so súčasťou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Napríklad na podporu svojho názoru odkazujú na závery rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10 Sžr/25/2010, z ktorého odvolateľa konkrétne vecné závery aj citujú.

21. Na pojednávaní dňa 19.5.2017 ich právny zástupca požadoval odročenie pojednávania za účelom poskytnutia koncentračnej lehoty, v ktorej bude súdu riadne vysvetlený titul ako jeden z predpokladov vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu podľa § 134 a § 151o ods. 1 OZ. Na dotknutom pojednávaní totiž nemali k dispozícii žiadne listiny k titulu, ktorý požadoval súd, tak tieto v krátkosti prostredníctvom právneho zástupcu formulovali tak, že „vznik vecného bremena práva prechodu“ odvodzujú od svojich právnych predchodcov, žalobca v rade 1/ od X. B. a žalobcovia v rade 2/ a 3/ od W. a W. A., pričom súdu riadne deklarovali i roky, v ktorých boli postavené ich rodinné domy a v ktorých toto vecné bremeno vzniklo.

22. Aj súčasná judikatúra NSSR smeruje k tomu, že titul, ktorý požaduje súd v tomto konaní, môže byť čo i len putatívny, teda domnelý, pričom niektoré judikáty NS SR obsahujú i tú skutočnosť, že takýto titul nemusí byť, avšak musí byť oprávnený z vecného bremena v dobrej viere. Žalovaní už pri kúpe žalovaných pozemkov vedeli, že kupujú cestu po ktorej chodia nielen oni ako žalobcovia, ale i ďalší obyvatelia miestnej časti. Už aj z tých skutočností, že ich rodičia, rodičia žalobcu v rade 1/ postavili v roku 1962 dom súp. č. XXX a rodičia žalobcov v rade 2/ a 3/ postavili v roku 1965 dom súp. č. XXX preukazujú dobromyseľnosť stavebníkov - ich právnych predchodcov, čo podľa ich názoru okrem iného má za dôsledok i začatie plynutia vydržacej doby pre vznik vecného bremena výkonom práva (vydržaním) za podmienok upravených v § 134 v spojení s § 151o ods. 1 OZ. Bezpochyby je možné v spore konštatovať, že ich právni predchodcovia ako vlastníci stavieb rodinných domov od začiatku ich výstavby užívali oprávnené pozemky tvoriace predmet tohto konania ako prístupovej cesty. Súd preto mal v prípade ich/žalobcov skúmať k dobe potrebnej pre započítanie času potrebného pre vydržanie vecného bremena, najmä prechodné ustanovenie § 865 ods. 3 OZ.

23. Podľa názoru žalobcov bolo výsledkami vykonaného dokazovania preukázané, že boli v dobrej viere, sporné pozemky ako prístupovú cestu k ich domu užívali od narodenia, boli v dobrej viere, že patrili ich právnym predchodcom, a teda vecné právo vzniklo titulom výkonu práva.

24. Navyše, žalovaní 1/ a 2/ museli byť pri uzatváraní kúpnej zmluvy s p. R. uzrozmiení, že predmetné dva pozemky C-KN č. 1358/11 a 1359/5 nemôžu byť nikdy v budúcnosti užívané inak ako cesta. Ako potvrdil žalovaný v rade 1/ pri svojom výsluchu, tieto nehnuteľnosti - pozemky nekupovali za účelom toho, aby ju mohli iným spôsobom užívať, ale za účelom toho, aby mali tiež k svojmu rodinnému domu súp. č. XX cestu. Žalovaní nemôžu byť preto úspešní vo svojej obrane v tom smere, že sa oni/ žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia dobrovoľne vzdali v čase výstavby rodinných domov súp. č. XXX a XXX práva cesty, pretože z výsluchu svedkov je evidentné, že nikto ich právnym predchodcom nebránil vo výstavbe ich rodinných domov.

25. Vytykajú súdu, že nevenoval dostatočnú pozornosť otázke dobromyseľnosti a titulu držby, ich ako strany sporu nevypočul za účelom podrobného ozrejmenia okolností vzniku vecného bremena. Pokiaľ súd zistil rozpory medzi ich tvrdeniami ako žalobcov, dokazovaním mal odstrániť tieto prípadné existujúce rozpory medzi tvrdeniami.

26. Rýchlosť rozhodovania súdu v predmetnej veci je na úkor kvalifikovaného dokazovania a rozhodovania. Majú za to, že súd sa riadne neoboznámil s celým spisom, ktorý má viac ako 300 strán, ale použil iba niektoré dôkazy, z ktorých vychádzal po ich hodnotení a nezobral do úvahy všetky dôkazy a nevyhodnotil ich jednotlivo a vo vzájomných súvislostiach. Takýmto nesprávnym postupom okresného súdu im bolo znemožnené ako strane sporu uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že bolo porušené ich právo na spravodlivý proces. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia okresného súdu vidia v tom, že hoc okresný súd vyhodnotil ich tvrdenia ako žalobcov v rade 1/ - 3/ rozporné (že vraj jednoznačné skutkové tvrdenia neprodukovali), v tejto časti ale nevyargumentoval o ktoré konkrétne rozpory v ich tvrdeniach sa má jednať.

27. Z podanej žaloby je zrejmé, že právo prechodu žiadajú cez konkrétne parcely KN-C č. 1358/11 a 1359/5. V tejto časti je žaloba podľa ich názoru určitá a vykonateľná. K vecným bremenám in rem a in personam je potrebné uviesť, že tie nie sú v logickom rozpore s tým, že vecné bremeno prechodu žiadajú ako pôsobiacie k veci, ale aj k ich osobe. Ďalším vlastníkom ich nehnuteľností, resp. ich právnym nástupcom, nebude nič brániť v tom, aby sa v prípade konfliktu so žalovanými, resp. ich právnymi nástupcami domáhali opäť zriadenia vecného bremena. Namietajú aj nesprávne a neúplné právne posúdenie veci.

28. Argumentujú ďalej tým, že žalobu podávali z dôvodu, že žalovaní od nich požadovali nájomné za prechod po sporných nehnuteľnostiach, preto podmienky dohody, ktoré im žalovaní zaslali priložili aj k žalobe, aby súd vedel, že títo chcú platiť za právo prechodu. Dokonca žalovaný v rade 1/ žiadal od nich nájomné aj späť. Po sporných nehnuteľnostiach chodia nielen oni/žalobcovia, ale aj ostatné rodiny v miestnej časti R. - N., rodinní príslušníci rodiny T., N., B., V. a M. - týmto rodinám ale žalovaní v práve prechodu nebránili, bránia iba im - žalobcom.

29. V predmetnej lokalite bývajú od narodenia. V práve prechodu im nikdy nikto nebránil až do obdobia, kedy vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam nadobudli žalovaní v roku 2005. Snažia sa od nich žalovaní získať peňažné plnenie za prechod, hoc predmetné nehnuteľnosti od malička bezodplatne užívali, u sporných pozemkoch sa jednalo vždy o spoločné nehnuteľnosti, ktoré tvorili prístupovú cestu k obecnej škole. Problémy nastali až vtedy, keď si vydržaním prostredníctvom dvoch svedkov p. R. vydržala sporné pozemky tvoriace cestu, a následne ich za sumu 5.000,- Sk predala žalovaným. Pomery sa zmenili po tom, čo žalovaný 1/ kúpil rodinný dom. Dohoda so žalovanými nebola uzatvorená práve preto, lebo títo neakceptovali bezplatné zriadenie vecného bremena. Súd v rámci rozhodnutia vôbec neodôvodnil podľa nich podstatnú skutočnosť, akým spôsobom sa majú dostať k svojim rodinným domom, keď jedinou prístupovou cestou sú sporné pozemky, či sa majú k týmto dostávať vzdušnými cestami alebo inak, pričom k tejto skutočnosti je v rozsudku jediná veta na strane 4 bod 3 riadok 13 - 17. K tejto podstatnej skutočnosti bola vykonaná aj ohliadka na mieste samom, ktorej závery opäť súd žiadnym spôsobom nevyhodnotil. Zdôrazňujú, že ani jeden z vypočutých svedkov nesvedčil v prospech W. B. a W. B. - žalovaných, táto skutočnosť však zostáva zo strany súdu úplne nepovšimnutá. Aj X. B. uviedla, že od narodenia si pamätá, že tam existovala (na sporných pozemkoch) cesta, pričom v čase výpovede mala 85 rokov. V podstate sa jedná v jej osobe o korunného svedka, ktorý vo veci vedel uviesť najdlhšiu časovú chronológiu užívania sporných pozemkov ako spoločnej cesty. Dokonca táto svedkyňa uviedla, že cez túto cestu na role chodil hocikto, kto potreboval prejsť.

30. Za nesprávny označujú postup, keď pre súd nebolo významné stotožnenie sporných nehnuteľností s pôvodnými P-KN parcelami, skúmanie zápisov v pôvodných pozemknížných vložkách a podobne. Z akého dôvodu potom nariadil a vykonal znaleckého dokazovanie z odboru geodézie? Pokiaľ podielové spoluvlastníctvo pôvodných podielových spoluvlastníkov zaniklo vytvorením nových parciel v roku 2005 patriacich dnes žalovaným, súd mal predovšetkým odôvodniť a právne vyhodnotiť, či vecné bremeno im ako žalobcom vzniklo pred rokom 2005 do zániku podielového spoluvlastníctva pôvodných podielových spoluvlastníkov - to je podstata sporu. Túto podstatu súd vôbec neodôvodnil, teda právne nevyhodnotil.

31. Odvolatelia v ďalšej časti odvolania sa vyjadrujú aj k právnemu významu ustanovenia § 151o Občianskeho zákonníka upravujúce a vymedzujúce spôsoby, na základe ktorých vecné bremeno môže vzniknúť. Dôvodnosť žaloby videli v tom, že je jednou z možností vzniku vecného bremena výkon práva vydržaním.

32. Podľa ich názoru súd nesprávne vyhodnotil i námietku zaujatosti vznesenej voči zákonnej sudkyňi Mgr. Lýdii Stehurovej, čo z dôvodu opatrnosti vzniesli na úvod pojednávania konaného dňa 19.5.2017. Od svojej sestry X. B., rod. A. (žalobcov 2/, 3/) sa dozvedeli, že zákonná sudkyňa má priateľský vzťah so žalovanou 2/, dokonca sa osobne navštevujú. Túto skutočnosť sa dozvedeli jeden deň pred pojednávaním dňa 18.5.2017, preto bola námietka zaujatosti uplatnená v zákonnej 7-dňovej lehote. Ďalej, od samotného žalovaného v rade 1/ pred pojednávaním 19.5.2017 sa dozvedeli, že ho v inej právnej veci zastupuje manžel zákonnej sudkyne JUDr. J. O. ml. Za podozrivé označujú, že súd nepredložil vec námietky zaujatosti nadriadenému súdu podľa § 54 ods. 1 CSP do 7 dní od jej uplatnenia a vo veci ešte v ten istý deň vydal meritórny rozsudok. Z tohto dôvodu žiadajú, aby odvolací súd s poukazom na § 56 CSP rozhodol o námietke zaujatosti pri odvolaní proti rozhodnutiu vo veci samej, pričom túto uvádzajú ako jeden z odvolacích dôvodov.

33. Odvolatelia poukazujú aj na dobré mravy. Tvrdia, že ich právna vec by mala byť posudzovaná aj v kontexte s ustanovením § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže majú v nehnuteľnostiach, ku ktorým žiadajú zriadiť vecné bremeno prechodu, trvalý pobyt spolu s ich rodinnými príslušníkmi, pričom Ústava SR im garantuje v čl. 16 a 21 nedotknuteľnosť súkromia a obydla.

34. Na podporu svojich odvolacích tvrdení odkazujú aj na rozhodovacia činnosť Najvyššieho súdu SR, NS ČR, napríklad v uznesení NS SR sp. zn. 3MCdo/7/2008 zo dňa 14.1.2010, v rozsudku NS SR sp. zn. 5Cdo/39/1999, Najvyššieho súdu ČR vo veci pod sp. zn. 22Cdo/1037/2010, Najvyššieho súdu ČR vo veci pod sp. zn. 22Cdo/3048/2005 a ďalšie.

35. V súhrne všetkých odvolacích argumentácií sa domáhajú, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

36. Žalovaní v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcov žiadajú potvrdenie rozsudku pre vecnú správnosť. Podľa ich názoru okresný súd rozoberal najmä v bodoch 20, 21, 22 podrobne jednotlivé skutkové tvrdenia ohľadne uplatneného práva žalobcov, ktorí deklarovali, že ich právo vzniklo už v minulosti jeho výkonom, vydržaním a následne žiadali toto právo konštituovať podľa § 151 ods. 3 OZ. Žalobcovia poukazovali i na druhú možnosť, že sa cítia byť podielovými spoluvlastníkmi spornej nehnuteľnosti, resp. nehnuteľnosti z časti ktorej bola vytvorená sporná, produkovali dôkazy a tvrdenia aj k tretej možnosti - žalobe určovacej. So všetkými týmito možnosťami sa okresný súd právne podrobne vysporiadal a skutkové tvrdenia žalobcov subsumoval pod ustanovenie § 151 ods. 1 OZ. Okresný súd jednoznačne potvrdil, že žalobcovia neunesli bremeno tvrdenia ani dôkazné bremeno na preukázanie svojich (v niektorých častiach odporujúcich si) tvrdení, rozhodnutie súdu je preskúmateľné a riadne odôvodnené. Žalovaní tvrdia ďalej, že oni nevyužívajú svoje právo v rozpore s dobrými mravmi, práve naopak dobré mravy porušujú žalobcovia, ktorí si dali žiadosť (aj spoločne s nimi žalovanými) na vyasfaltovanie cesty k svojim rodinným domom, ktorú miestnu komunikáciu Horelica - u I. mesto i zaplatilo vo výške 3.275 eur, - teda ide o ďalšiu kvalitnú prístupovú komunikáciu k nehnuteľnostiam žalobcov (na podporu tejto argumentácie žalovaní pripojili aj písomnú žiadosť adresovanú občanmi mestu R.). Podľa názoru žalovaných žalobcovia nepotrebujú žiadnu ďalšiu komunikáciu zo súkromného pozemku v ich/žalovaných vlastníctve. Rozhodnutie súdu oni považujú aj za v súlade s ustálenou súdnou praxou - odkazujú aj na rozhodnutie NS SR C 551 - NS 22Cdo/595/2001.

37. Žalovaná 2/ v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcov 1/, 2/ uviedla ďalej, že so sudkyňou nikdy nebola v priateľskom vzťahu, tú v podstate nepozná, nikdy sa nenavštevovali. Žalovaného v 1/ rade síce zastupoval JUDr. J. O. st., ale pred viacerými rokmi a vec nemá súvis. Označujú preto námietku zaujatosti uplatnenú žalobcami v deň rozhodnutia súdu 19.5.2017 za účelovú, ktorou chceli akýmkoľvek spôsobom žalobcovia oddialiť rozhodnutie súdu vzhľadom aj na predbežný právny záver.

38. Žalobcovia v písomnej reakcii na predchádzajúce vyjadrenia žalovaných poznamenali, že žalovaní poukazujú vo vyjadrení na ustanovenie § 151 ods. 1 a 3 OZ, predmetné ustanovenia ale upravujú problematiku obnovenia BSM a zrejme žalovaní mali na mysli ustanovenie § 151o ods. 1 a 3 OZ. V tomto

kontexte podľa ich názoru žalovaní neuviedli vo vyjadrení žiadne relevantné okolnosti či skutočnosti na základe ktorých by popreli, namietali odvolanie, títo len odkázali na to, že okresný súd rozhodol vecne správne, svoje tvrdenie nijak nezdôvodnili, nepodporili argumentmi (prečo) či dôkazmi (na základe čoho).

39. Žalobcovia naďalej tvrdia, že svoj nárok v konaní opierajú o ustanovenie § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka, nakoľko ku vzniku ich vecného bremena došlo vydržaním, preto aj petit svojho návrhu neformulovali v znení „že súd zriaďuje“, ale v znení, že „súd určuje“. Ako strana sporu navrhovali súdu aplikovanie ustanovenia § 151o ods. 1 OZ, napokon právne posúdenie je vždy na strane súdu. Domáhali sa podanou žalobou určenia, že existuje právo prechodu a prejazdu, ktoré nadobudli vydržaním.

40. Nemôžu sa stotožniť s hodnotením súdu, že nespĺnili podmienky vydržania v zmysle § 134 a nasl. OZ z dôvodu, že im chýba dobromyseľnosť držby, nepreukázali relevantný nadobúdaci titul, resp. právny dôvod od ktorého odvodzujú oprávnenosť držby. V odvolaní dostatočným spôsobom objasnili v čom vidia nesprávnosť rozhodnutia, na ktorých tvrdeniach a argumentoch zotrávajú a na dôvody svojho odvolania aj v plnom rozsahu odkazujú. Dostatočným spôsobom preukázali, že splnili všetky zákonom stanovené podmienky vydržania podľa § 134 a nasl. OZ : oprávnenosť držby, relevantný titul, aj ďalšie predpoklady na vydržanie vecného práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Nikdy netvrdili, že sa cítia byť podielovými spoluvlastníkmi spornej nehnuteľnosti, ich právni predchodcovia boli podielovými spoluvlastníkmi od ktorých si odvodzujú titul na právo vydržania. Žalovaní 1/, 2/ vo svojej obrane iba účelovo prekrucujú ich (odvolateľov) tvrdenia. Okresný súd nielenže riadne neposúdil skutkový stav veci, ale na tento aplikoval nesprávne zákonné ustanovenie (zrejme sa dopustil písárskej chyby), konkrétne § 151 ods. 1 a 3 OZ.

41. Žalobcovia tvrdia, že oni nepodpísali žiadosť, ktorú žalovaní 1/, 2/ priložili k svojmu vyjadreniu, navyše z predmetnej žiadosti je zrejmé a viditeľné, že sa dotýka parcely č. 1886, ktorá s predmetom sporu nesúvisí. Z toho je podľa žalobcov vidno, že žalovaní predkladajú irelevantné dôkazy s vecou nesúvisiace, tieto „pseudodôkazy“ vôbec neprispievajú k riadnemu prejednaniu veci, oni žiadnu cestu v N. u I. nepoužívali ani nepožiadali mesto Čadca, aby toto vyasfaltovalo. Pokiaľ tak učinil žalovaný v rade 1/ s ďalšími občanmi, tak je to výsostne jeho iniciatíva.

42. Napokon aj závery rozhodnutia C 551-NS - 22Cdo/595/2011 na ktoré sa odvolávajú v závere svojho podania žalovaní v rade 1/ a 2/, podľa žalobcov boli prijaté nie Najvyšším súdom Slovenskej republiky ale Najvyšším súdom Českej republiky, navyše závery uvedeného rozhodnutia vyznejú skôr v ich prospech. V predmetnom rozhodnutí sa uvádza, že odvolací súd správne venoval pozornosť skutočnosti, ktorá by založila kvalifikovanú dobrú vieru žalobkyne, resp. jej právnych predchodcov, že pozemok užívajú z titulu vecného práva, pričom za túto skutočnosť považoval oznámenie rodičov žalobkyne, že pozemok je zaťažený vecným bremenom a táto skutočnosť vyšla aj najavo výpoveďami. V celom kontexte predmetného judikátu je zrejmé, že súdy sa vždy musia podrobne venovať splneniu všetkých podmienok pri držbe práva k cudzej veci, inak možno označiť tak ako aj v súdenom prípade, rozsudok za predčasný. Aplikujúc na daný spor oni - žalobcovia boli v dobrej viere, že im patrí vecné právo spočívajúce vo vecnom bremene práva prechodu a prejazdu, nakoľko toto využívali ich právni predchodcovia, takto im to bolo prezentované, takto to užívali aj oni. Vykonané dokazovanie preukázalo, že sporná parcela bola využívaná ako prístupová cesta. Pokiaľ si sporné pozemky vysporiadali na LV žalovaní 1/, 2/ ešte to neznamená, že týmto vecné bremeno zaniklo. Myslia si, že sa nejedná o ojedinelý prípad, keď sa cez pofidérne notárske zápisnice vysporiadava vlastnícke právo, ku ktorým sa ani len nepodpíšu právni nástupcovia pôvodných spoluvlastníkov a títo následne žiadajú určiť právo prechodu, ktoré užívajú po dobu viac ako 100 rokov, pretože sa jedná o obecnú cestu. Pokiaľ si niekto takto vysporiadava takúto obecnú cestu na LV, tak si musí byť vedomý toho, že bude čeliť takejto žalobe. V súhrne všetkých uvádzaných argumentov žalobcovia naďalej zotrávajú na nimi podanom odvolaní, domáhajú sa zrušenia rozsudku okresného súdu a žiadajú mu vrátiť vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

43. Žalovaní 1/, 2/ v písomnej reakcii na predchádzajúce vyjadrenie žalobcov naďalej zotrvali na vecnej správnosti rozsudku vyhláseného v súlade s právnym poriadkom a na základe zisteného skutkového stavu, žiadajú jeho potvrdenie a uplatňujú si náhradu trov odvolacieho konania. Podľa ich názoru nie je rozhodujúce aké ustanovenia zákona oni uviedli vo vyjadrení, podstatné je, že súd naplnil obsah príslušných ustanovení zákona. Nebolo ich úlohou preukazovať pravdivé skutočnosti na klamstvá, ktoré prednášali žalobcovia. Bolo na žalobcoch uviesť rozhodujúce skutočnosti a na tieto predložiť dôkazy.

Nadalej tvrdia, že žalobcovia dôkazné bremeno neunesli. Žalobcovia svoje právo odvodzujú od práva X. B., čo nie je pravdou, pretože ako vyplýva z uznesenia Okresného súdu v Čadci vydané v konaní pod č. 8D/44/2018-203 Dnot 101/2018, menovaná zomrela po vyhlásení rozsudku, nepotvrdila ale pri svedeckej výpovedi skutočnosti uvádzané žalobcami. Ak by poručiiteľka chcela na žalobcov niečo previesť, boli by účastníkmi konania, ale podiel menovanej zostal v dedičskom konaní.

44. X. B. za života sľúbila previesť svoj podiel na pozemkoch, ktoré sú v blízkosti, v susedstve predmetných pozemkov. Túto jej vôľu naplnili právni nástupcovia - dedičia, ktorí tvrdí žalovaný 1.), že s ním uzatvorili zmluvu - dôkazom je samotná zmluva, ďalej skutočnosť, že X. B. je vedená v pozemknoknižnej vložke č. 139 k pozemknoknižnej parcele č. 1415 v k. ú. N. a právni predchodcovia žalobcov previedli príslušné podiely na X. B. v roku 1906.

45. Podľa žalovaných o nezákonnosti a nečestnosti žalobcov svedčí aj skutočnosť, že podľa v roku 1930 vyhláseného rozsudku mali právni predchodcovia žalobcov vydať právnym predchodcom žalovaných pozemky, napriek exekučnému konaniu sa tak nestalo. Aj uvedené potvrdzuje nedostatok dobrej viery na začiatku vydržania, čo je zjavne v rozpore s dobrými mravmi.

46. V predmetnom vyjadrení žalovaní 1/, 2/ (už v štádiu konania pred odvolacím súdom) uviedli aj , že pôvodný žalobca W. A. zomrel, bol bezdetný a bez záväzkov. Ako univerzálni právni nástupcovia prichádzajú do úvahy po ňom žalobcovia M. A. (brat zomrelého žalobcu) a R. R. (príbuzný ostatných žalobcov). Iných príbuzných podľa ich vedomosti pôvodný žalobca W. A. nemal. M. A. a W. A. žili v jednej domácnosti.

47. Žalovaní 1/, 2/ v závere svojho vyjadrenia poznamenali, že žalobcovia od začiatku pomenili skutkové okolnosti predmetnej veci a svoje tvrdenia rovnako opierali o nesprávny právny základ. Mali možnosť vstupu na svoj pozemok iným spôsobom, svojou nečinnosťou a negatívnym stanoviskom možnosť prístupu sťažili.

48. Žalobcovia v následnom podaní na výzvu odvolacieho súdu zo dňa 5.2.2019 oznámili, že pôvodný žalobca v rade 3/ W. A. zomrel dňa XX.X.XXXX a oznámili po menovanom okruhu dedičov. V predmetnom podaní sa výslovne ohradili voči tvrdeniu žalovaných, že mali vo veci klamať, oni tvrdia, že neustále klamú žalovaní, ktorí prekrúcajú dôkazy. Pokiaľ žalovaní tvrdia, že po smrti X. B. po nej od dedičov odkúpili pozemky, ktoré boli predmetom jej dedičstva, podľa žalobcov sa tak stalo nezákonným spôsobom, keďže prevod pozemkov po X. B. bol vykonaný zmluvou medzi právnymi nástupcami po nej a žalovanými, tento prevod napadol B. S. o neplatnosť úkonu, preto žiadajú odvolací súd, aby zabezpečil u OS v Čadci k svojmu rozhodovaniu predmetný spis o neplatnosť právneho úkonu. Aj tento prevod svedčí podľa žalobcov o tom, že žalovaní ďalším podvodom nadobudli pozemky okolo svojho rodinného domu, týmto spôsobom skupujú všetko okolo svojho domu tak, aby im/žalobcom zabránili v prechode k svojim rodinným domom. Keďže oni - žalobcovia sa domáhajú k prechodu k svojim rodinným domom od hlavnej cesty a žalovaných odkázali na prechod po vedľajšej ceste, po pozemku p. B., tak teraz, pokiaľ žalovaní odkúpili aj pozemok po nej, už nedovolia prechod im/žalobcom ani z vedľajšej cesty. Takéto účelové konanie nemôže požívať právnu ochranu, je evidentne vykonávané v rozpore s dobrými mravmi a etickými pravidlami upravujúcimi susedské spolunažívanie. Považujú za zaujímavé, že žalovaní nepredložili inkriminovanú zmluvu, ktorú uzatvorili s právnymi nástupcami po X. B. do súdneho spisu, čo minimálne vyvoláva v nich dojem zo zahmlievania celej veci a evokuje, že žalovaní sa nechcú prezradiť, čo do účelového konania v tejto veci, keď ich obrana smerovala k tomu, že oni/žalobcovia môžu chodiť k svojim rodinným domom z vedľajšej cesty, pričom potom, čo i túto kúpili, už nebudú mať žiaden prechod. Preto by bolo zrejme potrebné, aby opätovne vec preskúmal prvostupňový súd. Oni/žalobcovia preukázali riadne v konaní, že ich právni predchodcovia boli spoluvlastníkmi spoločných nehnuteľností po ktorých sa prechádzalo. Preukázali túto skutočnosť výpisom z pozemkovej knihy, znaleckými posudkami Ing. Špačeka a Ing. Polku, ako aj výsluchmi svedkov, dokonca svedkovia uviedli, že na mieste, kde stojí dom R. R., bola predtým obecná škola, ku ktorej musel byť verejný prístup, dokonca pred rodinným domom žalovaných bola obecná studňa, ku ktorej musel byť opäť verejný prístup, teda nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto konania, boli vždy spoločnými nehnuteľnosťami tak, aby bol zabezpečený prístup všetkým vlastníkom okolitých domov ku svojim nehnuteľnostiam.

49. Podľa žalobcov o tom, že žalovaní predmetnú vec enormne tlačia, svedčí jednak ich konanie pred prvostupňovým súdom, keď potrebovali vec pri novej sudkyňi vo veci rozhodnúť hneď na prvom pojednávaní, pričom sudkyňa v rozpore s § 470 ods. 2 CSP skoncentrovala konanie a vyzvala ich právneho zástupcu, aby všetky skutočnosti oznámil na poslednom pojednávaní pred OS Čadca, pretože uplatňuje koncentračnú zásadu.

50. Podľa názoru žalobcov súd nemôže uplatňovať koncentračnú zásadu v konaniach, ktoré nastali pred dňom účinnosti Civilného sporového poriadku. Žalobcovia cítujú znenie ustanovenia § 470 ods. 2 CSP. Zdôrazňujú, že pokiaľ im súd/sudkyňou na poslednom pojednávaní 19.5.2017 neumožnil ako žalobcom sa riadne pripraviť na uplatnenú sudcovskú koncentráciu konania (napr. odročiť pojednávanie, vyzvať strany sporu, aby do istého termínu stanoveného súdom predložili všetky dôkazy a uviedli všetky skutočnosti procesného útoku, resp. procesnej obrany) podľa ich právneho názoru im/žalobcom porušil súd patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces. Už aj z toho dôvodu žiadajú, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil. Zotrvávajú na podanom odvolaní ako i na dôvodoch odvolania a žiadajú aj po pripustení dedičov do konania po W. A. (čo touto cestou navrhujú) aby odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

51. Žalobcovia pripojili k svojmu predchádzajúcemu podaniu úmrtný list, z ktorého odvolací súd zistil, že W. A. (pôvodný žalobca v rade 3/) zomrel XX.X.XXXX.

52. Krajský súd uznesením 10Co/78/2018-514 zo dňa 30. apríla 2019 rozhodol pokračovať v spore s právnymi nástupcami pôvodného žalobcu v rade 3/, a to s X. B. ako žalobkyňou v rade 3a/, M. A. ako žalobcom v rade 3b/, B. S. ako žalobkyňou v rade 3c/ a M. A., ktorý už vystupoval v spore v pozícii žalobcu v rade 2/.

53. V ďalšom štádiu odvolacieho konania žalobcovia predložili ďalšie písomné podanie, v ktorom uviedli, že s poukazom na § 371 CSP žalobu meniť v odvolacom konaní nie je možné, preto zotrvávajú na jej pôvodnom znení a žiadajú, aby o nej rozhodol odvolací súd. Naďalej zotrvávali na odvolacích dôvodoch a odvolacom návrhu. Pripojili k svojmu vyjadreniu aj uznesenie Okresného súdu Čadca 9D/119/2018 zo dňa 26.7.2019 o prejednaní dedičstva po poručiťelovi W. A., zomr. XX.X.XXXX (pôvodný žalobca v rade 3/).

54. Ďalšie písomné reakcie strany sporu v štádiu odvolacieho konania už nepredložili.

55. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej iba „CSP“) po zistení, že odvolanie podali v zákonnej lehote na to oprávnené strany sporu, proti rozsudku, ktorému odvolanie je prípustné, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, bez nariadenia odvolacieho pojednávania, postupom podľa § 219 ods. 3 Civilného sporového poriadku v aplikácii s § 378 ods. 1 CSP, rozsudok okresného súdu potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

56. Krajský súd nemohol odvolaniu žalobcov 1/, 2/ vyhovieť.

57. V súdnej veci bez akýchkoľvek pochyb ide o spor o právo prechodu. Podľa čl. 8 Zásad Civilného sporového poriadku strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci (bremeno tvrdenia) a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi (dôkazné bremeno) a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu.

58. Žalobcovia tvrdia v žalobe aj v odvolaní, že im svedčí právo prechodu cez konkrétne zafinované parcely vo vlastníctve žalovaných titulom vydržania práva vecného bremena/ výkonom práva prechodu, uvedené právo vyvodili z práva svojich právnych predchodcov tvrdiac, že títo už v dávnej minulosti z titulu existencie podielového spoluvlastníctva vykonávali právo prechodu k svojim domovým nehnuteľnostiam, následne uvedené právo vykonávali aj oni - žalobcovia na základe dohody s podielovými spoluvlastníkmi, v užívaní tohto práva rušení neboli a získali ho ako vecné bremeno/ výkonom práva, vydržaním. Aj v odvolaní argumentujú žalobcovia pri vymedzení svojho nároku totožne ako v konaní pred okresným súdom, najmä, že svoje právo prechodu cez dotknutú parcelu žalovaných realizujú titulom práva vecného bremena, ktoré vzniklo vydržaním/ výkonom práva a

uvedené vyvodili z podielového spoluvlastníctva svojich právnych predchodcov ktorí si vybudovali svoje domové nehnuteľnosti na parceliach bezprostredne susediacich so spornou parcelou vo vlastníctve žalovaných. Okresný súd podľa názoru odvolacieho súdu posúdil vec presne v tých intenciách ako žalobcovia argumentovali či už v žalobe a následne ako argumentovali aj po písomných výzvach súdu, naposledy - odvolací súd poukazuje na právne významnú písomnú výzvu okresného súdu ešte zo dňa 5.3.2013 (na č.l. 292 spisu), teda vychádzal z tých skutočností o ktoré žalobcovia svoj nárok opreli.

59. Treba súhlasiť s odvolateľmi, že právne posúdenie veci je vždy vecou súdu (pretože súd má poznať právo), teda súd má vedieť pod ktorú právnu normu podriaďuje skutkové tvrdenia, tvrdené skutočnosti v žalobe a ako vec právne uzavrie, povinnosťou účastníka nie je právne žalobu / resp. žalobou uplatnený nárok vymedziť. Odvolací súd zdieľa aj názor odvolateľov, že v ich žalobe vymedzený a aj uplatnený nárok spadá právne pod režim ust. § 151o ods.1 Občianskeho zákonníka v aplikácii s § 134 Občianskeho zákonníka, zdôrazňuje ale ďalej, že žalobu žalobcov (aj ich nárok v nej uplatnený) okresný súd posudzoval ako po skutkovej tak aj po právnej stránke prioritne z pohľadu tejto hmotnoprávnej normy. V dôvodoch rozhodnutia aj akceptovateľne vysvetlil prečo, z akého dôvodu žaloba žalobcov z pohľadu tohto ustanovenia musela byť zamietnutá, ktoré konkrétne zákonné podmienky vyžadované touto hmotnoprávnou normou v súdnej veci na strane žalobcov splnené neboli. Odvolaciemu súdu boli zrejme dôvody, ktoré viedli okresný súd k zamietnutiu žaloby a v podstate to bolo zrejme aj odvolateľom, pretože v odvolaní zaujali k vecnému záveru súdu aj odvolacie argumenty/ námietky.

60. Pokiaľ odvolatelia vytýkajú, že v dôvodoch rozhodnutia argumentuje okresný súd právnymi dôvodmi zamietnutia žaloby, ktoré oni nevzniesli, resp. skutkové tvrdenia k nim ani neprodukovali, nemožno vytknúť podľa názoru odvolacieho súdu okresnému súdu ani v tomto smere nedôslednosť, práve naopak, možno konštatovať, že okresný súd až nad rámec než bolo jeho povinnosťou rozoberal a vysvetlil aj ďalšie zákonom prípustné spôsoby vzniku práva prechodu, zriadenia vecného bremena práva prechodu, práva cesty a aj zodpovedal prečo, z akých dôvodov právo/ nárok žalobcov podľa uvedených alternatív hmotného práva nebolo možné posúdiť.

61. Okresný súd v súdnej veci vykonal aj dokazovanie v akceptovateľnom rozsahu a z dokazovania zistené skutočnosti nepreukázali žalobcami tvrdenú existenciu práva prechodu/ titulom vecného bremena vydržaním/ výkonom práva prechodu cez žalovanú parcelu vo vlastníctve žalovaných.

62. Vecné bremená obmedzujú vlastníka nehnuteľnej veci v prospech niekoho iného tak, že je povinný niečo trpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Práva zodpovedajúce vecným bremenám sú spojené buď s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti alebo patria určitej osobe (§ 151n ods.1 OZ). Vecné bremená spojené s vlastníctvom nehnuteľnosti prechádzajú s vlastníctvom veci na nadobúdateľa (§ 151n ods.2 OZ).

63. Žalobcovia aj v žalobe a totožne aj v odvolaní žiadajú právo prechodu titulom existencie práva vecného bremena vydržaním/ výkonom práva cez parcely KN C č. 1358/11 a 1359/5 vo vlastníctve žalovaných, žalovaní predmetné pozemky nadobudli kúpnu zmluvou od D. R.. Žalobcovia argumentujú v odvolaní, že na pojednávaní dňa 19.5.2017 prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvodili uvedené právo - žalobca v rade 1 od X. B. (od jej súhlasu) a žalobcovia v rade 2 a 3 od W. (W.) a W. A. zapísaných pôvodne v pozemkovej knihe ako podieloví spoluvlastníci. Poukazujú aj na skutočnosť, že rodičia žalobcu v rade 1.) v roku 1965 postavili v roku 1962 dom súp.č. XXX a rodičia žalobcov 2,3 v roku 1965 dom s.č.XXX a k týmto domovým nehnuteľnostiam chodili cez nehnuteľnosti v aktuálnom stave už KN C a vo vlastníctve žalovaných. Ďalej uvádzali, že ich právni predchodcovia boli podielovými spoluvlastníkmi pozemknížnej parcele z časti ktorej bola vytvorená sporná/ resp. sporné CKN cez ktoré realizovali nielen ich právni predchodcovia ale aj oni prechod k domovým nehnuteľnostiam. Uvádzajú v odvolaní, že vecné bremeno prechodu žiadajú ako pôsobiace k veci, ale aj k ich osobe.

64. V súdnej veci považoval odvolací súd za nutné ozrejmiť (aj okresný súd sa o to usiloval) či a vôbec svedčil právnym predchodcom žalobcov právo vecného bremena prechodu (či už s charakterom in personam, či už s charakterom in rem) cez parcely aktuálne vo vlastníctve žalovaných. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že vecné bremeno je právo k cudzej veci. Oprávneným subjektom z vecného bremena je ten, ktorému uvedené právo svedčí. Toto právo môže prislúchať buď vlastníkovi určitej nehnuteľnosti (právo charakteru in rem) alebo určitej osobe (právo charakteru in personam).

65. Pokiaľ žalobcovia argumentujú, že uplatňujú vecné bremeno práva prechodu s charakterom in personam (viažúce sa ku konkrétnej osobe) v tomto smere relevantné skutkové tvrdenia neprodukovali, neuviedli na základe akého konkrétneho titulu im (k ich osobe) by malo vzniknúť právo zodpovedajúce osobnému vecnému bremenu prechodu k ich domovej nehnuteľnosti cez parcele žalovaných. Ak vo vzťahu k osobe žalobcu v rade 1 by malo byť takéto právo zriadené X. B. menovaná vo veci vypočutá ako svedkyňa (žalobcovia ju považujú za „ korunnú svedkyňu“) nepotvrdila, že by takéto právo viažúce sa k osobe žalobcu 1) zriadila, z jej výsluchu vyplýva jedine jej vedomosť, že po žalovaných parceliach všetci chodili, cez parcelu sa prechádzalo. Aj pre prípad, že by právni predchodcovia žalobcov mali cez sporné parcele ku svojej domovej nehnuteľnosti prechádzať titulom práva zodpovedajúceho osobnému vecnému bremenu - toto ich oprávnenie (ak by aj existovalo) neprechádza na ich právneho nástupcu/ nástupcov, nemožno ho vykonávať ani za pomoci inej osoby, pretože oprávnený z takého vecného bremena môže užívať zaťaženú vec len pre seba a nesmie k užívaniu pribrať iného. V súhrne je zrejmé, že žalobcom právo zodpovedajúce osobnému vecnému bremenu prechodu (viažúce sa konkrétne k ich osobe) na základe nimi tvrdených dôvodov nevzniklo.

66. Odvolatelia/ žalobcovia existenciu práva vecného bremena prechodu (charakteru in rem) cez parcelu žalovaných vyvodili aj z tej skutočnosti, že uvedené právo už v dávnej minulosti vykonávali ich právni predchodcovia, ktorí ku svojej domovej nehnuteľnosti chodili cez spornú parcelu (aktuálne vo vlastníctve žalovaných) v minulosti ako podieloví spoluvlastníci pozemnoknižnej parcele z ktorej boli dotknuté CKN parc. (aktuálne vo vlastníctve žalovaných) vytvorené. Ak ku svojej domovej nehnuteľnosti by právni predchodcovia žalobcov mali realizovať prechod cez pozemnoknižnú parcelu z časti ktorej boli vytvorené z CKN aktuálne vo vlastníctve žalovaných, nevykonávali právo k cudzej veci, neužívali na prechod vlastníctvo iného, ale užívali svoju pozemnoknižnú parcelu na prechod ako predmet svojho podielového spoluvlastníctva.

67. Vydržanie podľa § 134 Občianskeho zákonníka predstavuje originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva, takýmto spôsobom možno nadobudnúť aj právo zodpovedajúce vecnému bremenu (§ 151o ods.1 OZ). Zákon určuje predpoklady vydržania vlastníckeho práva, aj práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ktoré musia byť splnené po celú vydržaciú dobu. Medzi predpoklady vydržania zákon zaraďuje : spôsobilý subjekt, spôsobilý predmet držby (§ 134 ods. 2 OZ), dobrú vieru (dobromyseľnosť) vydržateľa, oprávnenú držbu po zákonom stanovenú dobu (§ 134 ods.1 OZ), plynutie vydržacej doby.

68. Odvolatelia tvrdia, že už v dobe podania žaloby v roku 2008 podielové spoluvlastníctvo ich a ich právnych predchodcov k dotknutému pozemku neexistovalo. Za tohto stavu, ak ďalej tvrdia, že im vzniklo právo vecného bremena prechodu výkonom práva (v rozsahu a spôsobom výkonu ako v žalobe vymedzili) cez žalované parcele žalovaných, ktoré právo odvodzujú od dohody ešte bývalých podielových spoluvlastníkov pozemnoknižnej parcele bolo nutné, aby v žalobe uviedli konkrétne skutočnosti (vrátane aj časových údajov) z ktorých po zániku podielového spoluvlastníctva právnych predchodcov vyvodzujú vstup do držby práva vecného bremena prechodu cez nehnuteľnosti aktuálne vo vlastníctve žalovaných, na základe ktorého konkrétneho titulu ich právni predchodcovia (prípadne žalobcovia) vstúpili do držby práva (ak týmto titulom mala byť dohoda so spoluvlastníkmi, kedy, medzi kým takáto dohoda vznikla, v ktorom konkrétnom roku a s akým obsahom takáto dohoda bola uzatvorená). Takéto konkrétne skutočnosti žalobcovia neuvádzali ani v odvolaní. Hoc odvolací súd nepochybuje o tom, že od dávnej minulosti cez žalované parcele žalobcovia (aj ich právni predchodcovia) ku svojej domovej nehnuteľnosti chodili, absentuje konkrétny a právne relevantný titul ich (prípadne ich právnych nástupcov) vstupu do držby tvrdeného práva. O to viac, lebo existencia právnej povinnosti trpieť výkon práva vecného bremena prechodu musí byť súčasne preukázaná aj u vlastníka pozemku. Tu odvolací súd dodáva, že rozhodovacia prax súdov už ustálila, že pre naplnenie dobrej viery nestačí, ak tvrdené právo k nehnuteľnosti bolo dlhodobo vykonávané bez toho, aby vlastník nehnuteľnosti v jeho výkone bránil, prípadne, že bolo vykonávané od nepamäti napr. inými obyvateľmi z danej lokality. Presvedčenie nadobúdateľa o tom, že mu právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrí, že nekoná bezprávne, musí byť podložené dôvodom oprávňujúcim k takémuto presvedčeniu, teda, okolnosťami svedčiacimi o poctivosti nadobudnutia. Ak sa držiteľ považuje za (spolu) vlastníka pozemku, nemôže ho súčasne považovať za cudzí pozemok, na ktorom možno vykonávať len právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Krajský súd dodáva navyše, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu spočívajúce v práve chôdze a jazdy nemôže nadobudnúť výkonom práva (vydržaním) ani ten kto užíva cudzí pozemok v domnienke, že ide o verejnú cestu. Do konca ani ústny súhlas

vlastníka s prechádzaním cez jeho pozemok nemôže byť právnym dôvodom oprávnenej držby práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. K vydržaniu nestačí len správanie, ktoré by mohlo byť obsahom takéhoto práva, takéto správanie ak má viesť k vydržaniu, musí byť vykonávané ako právo a ten, kto sa takto správa, musí byť so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že je subjektom vykonávaného práva.

69. V súhrne všetkých horeuvedených súvislostí a právnych úvah aj odvolací súd musel uzavrieť, že na základe argumentácií žalobcov v žalobe, ale aj na základe argumentácií ktoré uviedli v odvolaní (s nimi sa odvolací súd zaoberal a ich preskúmal, nepovažoval ich za neprípustné novoty v odvolacom konaní) bolo nutné uzavrieť, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno na tvrdenú existenciu práva prechodu z pohľadu ust. § 151o ods. 1 OZ v aplikácii s § 134 OZ, následne odvolací súd musel konštatovať vecnú správnosť rozsudku v merite veci.

70. Medzi procesné práva účastníka patrí aj právo vzniesť námietku zaujatosti, ktoré pramení priamo z Ústavy Slovenskej republiky (čl. 46 ods.1). Toto právo účastníkovi patrí vo vzťahu k sudcovi, ktorému pripadla vec na rozhodnutie, avšak aj námietka zaujatosti ako procesný úkon účastníka musí spĺňať zákonom predpísané náležitosti a postup, tie sú vymedzené v § 52 ods.2 Civilného sporového poriadku.

71. Odvolací súd zistil z obsahu spisu, že námietku zaujatosti na meritórnom pojednávaní dňa 19.5.2017 vzniesol „ z opatrnosti „ vo svojom prednese právny zástupca žalobcov JUDr. Ladislav Ščury na tom základe, že v deň pojednávania sa dozvedel od žalobcov, že konajúca sudkyňa je v priateľskom vzťahu so žalovanou v rade 2. a manžel sudkyne JUDr. J. O. zastupuje žalovaného v inom spore. Odvolací súd konštatuje, že námietka zaujatosti nebola uplatnená kvalifikovanou formou a spôsobom ako to vyžaduje v § 52 ods.2 prvá veta Civilného sporového poriadku. Tu odvolací súd zdôrazňuje, že podľa § 52 ods. 2 druhá veta Civilného sporového poriadku súd pre prípad, že podanie nespĺňa náležitosti podľa prvej vety na ne neprihliada, v takomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Z týchto dôvodov odvolací súd za akceptovateľný a súladný s procesno-právnou úpravou v § 52 ods. 2 Civilného sporového poriadku vyhodnotil postup súdu / konajúcej sudkyne, ktorá aj v písomnom odôvodnené rozhodnutia relevantným a zákonu zodpovedajúcim spôsobom vyargumentovala, zodpovedala v dotknutej procesno-právnej otázke svoj postup. S odkazom na označenú procesno-právnou normu ani odvolací súd na námietku zaujatosti vznesenú ústne právnym zástupcom žalobcov prihliadnuť nemohol, následne odvolanie žalobcov aj v tejto časti vyhodnotil za neopodstatnené.

72. Rozhodovanie okresného súdu vo výroku o náhrade trov prvoinštančného konania vychádza zo zásady úspechu/ neúspechu strán v spore a má oporu v aplikovanom ust. § 255 ods.1 v spojení s § 262 ods.2 CSP. Obdobne vecne správne je rozhodnutie vo výroku o priznaní nároku na náhradu trov konania štátu - zohľadňuje procesný úspech/neúspech strán v spore.

73. Podľa § 396 ods.1 CSP v spojení s § 255 ods.1 CSP krajský súd priznal žalovaným v odvolacom konaní úspešným nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom neúspešným. Dodáva, že aj o výške trov tohto odvolacieho konania rozhodne okresný súd postupom podľa § 262 ods.2 CSP.

74. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 CSP.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody), čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k niektorej z uvedených väd. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia uznesenia v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

Podľa § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa § 429 ods. 1 CSP neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.